
NAAR EEN HISTORISCH BEZOEKERS-CENTRUM VOOR DE STAD UTRECHT

Op 16 maart 1990 werd de nota van de Werkgroep Historisch Presentatiepunt met de titel „Naar een historisch bezoekerscentrum voor de stad Utrecht“ aangeboden aan de Wethouders Van Hassel en Andriessen. Deze werkgroep was een voortvloeisel uit een brief van de Vereniging Oud-Utrecht en de Stichting Archeologie en Bouwhistorie van de Stad Utrecht d.d. 3 mei 1989 aan het College van B&W. Op 25 oktober stelde het College voor om een ambtelijke verkenning naar het initiatief voor een historisch presentatiepunt uit te voeren. De werkgroep was breed samengesteld en bestond uit vertegenwoordigers van Oud-Utrecht, de STABU, de VVV, het museum Het Catharijneconvent, de Dienst Gemeentelijke Musea, de Archiefdienst, de sector Monumenten, de Afdeling Economische Zaken van de Dienst Ruimtelijke Ordening, Bureau Voorlichting en P.R. en de Afdeling Openbare Werken, Milieu en Monumenten van de Secretarie.

Uitgangspunt voor de werkgroep was de vraagstelling: hoe kunnen binnen- en buitenlandse toeristen en recreanten en de lokale bevolking zodanig worden geïnformeerd over het historisch aanbod, de historische ontwikkeling van het gebied waar men verblijft en de mogelijkheden die de historische omgeving, monumenten en musea bieden, zodat de omgeving meer voor hen gaat leven en herkenbaar wordt.

Om aan deze vragen tegemoet te komen bestaan er in landelijk gebied (bijv. natuurgebieden) informatiecentra, of in Engelse steden zgn. Heritage Centres. De wens die uit de werkgroep naar voren is gekomen is om een vergelijkbaar centrum in Utrecht te ontwikkelen. Als lokatie wordt daarbij gedacht aan een plaats aan of in de buurt van het Domplein. De meest reële lokatie lijkt op het ogenblik de garage Vredendaal aan het Domplein.

Op korte termijn zal de garage op deze plaats verdwijnen en de eigenaar heeft te kennen gegeven de ruimte te willen verhuren ten behoeve van een functie passend bij de oudheden op en om het Domplein.

Opmerkelijk is dat vrijwel gelijktijdig met de geboorte van het idee binnen de vereniging Oud-Utrecht dergelijke initiatieven in 's-Hertogenbosch en Deventer het licht zagen. In samenwerking met de Nationale Contactcommissie Monumentenbescherming werd een nota „bezoekerscentra voor lokale historie“ in december 1989 uitgegeven. De voorzitter van de NCM preees bij de aanbidding van de Utrechtse nota de voortvarendheid van het Utrechtse initiatief.

Ook de beide aanwezige Wethouders toonden hun enthousiasme over de voorgenomen oprichting van een historisch bezoekerscentrum. *E. M. K.*

VAN DE REDAKTIE

Door een aantal oorzaken is het Maandblad van februari zodanig vertraagd in de brievenbussen van de leden terechtgekomen, dat de meesten verstoken zijn gebleven van tijdige informatie over het politieke forum „De toekomst van de stad“. Dit forum, georganiseerd door de activiteitencommissie van Oud-Utrecht, werd gehouden op 7 maart 1990. Veel leden ontvingen het Maandblad, met het inlegvel

over het forum, pas op 8 maart.

Op deze misser is door de vereniging Oud-Utrecht een groot aantal teleurgestelde en ook boze reacties ontvangen.

De gang van zaken wordt door de redactie ernstig betreurd en zij zal dan ook alles in het werk stellen om een herhaling in de toekomst te voorkomen.

INGEKOMEN

In het artikel over Hermina C. A. Grolman in het Maandblad van november 1989 wordt op blz. 111, linker kolom, derde regel van onderen, gesproken over een Nederlands Hervormde H.B.S. voor Meisjes.

Deze benaming is onjuist. Het ging hier om een zgn. Bronsveldschool, bestaande uit 4 scholen, nl. een lagere en een MULO-school voor meisjes en dito voor jongens. De ingang voor meisjes was aan het Oud-

kerkhof 23 (het hek zit er nog steeds) en voor de jongens aan het Domein. Het hele complex is later verbouwd en uitgebreid tot 2 nieuwe schoolgebouwen, die inmiddels een andere bestemming hebben gekregen (Muziekschool).

Wat de filosofie van ds. Bronsveld (1839-1924) precies inhield, weet ik niet. Ik weet alleen, dat men geen katholieken of socialisten wenste als leerkracht. Verder deed het er niet veel toe. Dit heeft mijn vader mij verteld, die, evenals mej. Grolman, in 1914 als vakonderwijzer werd benoemd en wel voor tekenen. Hij moet haar dus hebben gekend, maar ik kan het hem niet meer vragen, omdat hij al bijna 20 jaar dood is. Ik teken hierbij aan, dat de leerkrachten bij het lager en

MULO-onderwijs werden gekwalificeerd als onderwijzers, die bij het V.H.M.O. als leraren.

Ds. Bronsveld, aldus het Woordenboek voor de Vaderlandse Geschiedenis van K. ter Laan, was stichter der Christ. Historische Unie, tegen Rome en tegen dr Abraham Kuyper. Sedert 1880 was hij predikant te Utrecht.

Hoofd van de meisjesschool was mej. Jansen en van de jongensschool de heer A. ten Have. Deze laatste woonde naast de ingang aan het Oudkerkhof 23. Het huis staat er nog steeds.

Utrecht
Maliesingel 62

Mr W. Ch. Groen

BERICHTEN

Archief boekhandel Van Rossum geïnventariseerd

De boekhandel, later tevens kunsthandel en uitgeverij van „de Weduwe van Rossum“, Achter het Stadhuis, heeft een belangrijke rol gespeeld in de katholieke emancipatie. Eerst alleen in de stad, later ook landelijk. Hoe onomstreden zijn positie was, blijkt uit het feit dat dr Herman Schaepman, een man die altijd met geldgebrek worstelde, de firma als kassier benutte. Alle stalhouderijen en oesterleveranciers deponeerden hun rekeningen voor „de doctor“ bij zijn uitgever.

G. Boer verzorgde de inventaris van het archief van de firma. Ze zag het licht als publicatie nr. 1 van de Ge-

meentelijke Archiefdienst. De prijs is f 10,-. De inleiding geeft een beknopte geschiedenis van „De Weduwe“, die zich ook bewoog op het terrein van de religieuze kust en de kerkmuziek. Ik wijs erop dat Petrus M. A. van Rossum (geb. 1903) niet in 1987, maar reeds in 1980 is overleden. Zowel in de inleiding (p. 7) als in het genealogisch overzicht (p. 45) staat het verkeerde jaartal. De inventaris, die verlucht is met portretten en afbeeldingen van in- en exterieur van de zaak, is verkrijgbaar bij de Gemeentelijke Archiefdienst aan de Alexander Numankade.

v. S.

BOEKENSCHOUW

J. G. van Rossum du Chattel, *Beelden in Utrecht. Het verhaal dat beelden vertellen. Utrecht, Matrijs 1989. Historische reeks Utrecht dl. 13. ISBN 90 704 84 3. 80 blz. m. illustr. f 19,90.*

Achttien jaar geleden verscheen een boekje van Cor Schilp dat *Beelden in de stad Utrecht* heette. Natuurlijk is dat intussen niet meer up to date en een aanvulling is dus welkom. Met de bundeling van een aantal krante-artikelen zoals die nu voor ons ligt is dat doel voorbijgeschoten. Om te beginnen is het moeilijk zoeken want een index ontbreekt. Verder had Schilp gekozen voor een indeling per wijk/buurt. Deze auteur heeft zich laten leiden door een cultuurhistorische opzet, wat tot veel vage en slecht geformuleerde wijsheden leidt maar niet tot zakelijke informatie. En er staan dingen in die niet kloppen. Zo heeft Troelstra wel degelijk iets met Utrecht te maken: hij woonde hier drie jaar. Nu en dan wordt er een „beeldspraak“ gebruikt, die klinkt als het geluid van een griffel die loodrecht over een lei wordt bewogen. Voorbeeld: „zijn borstbeeld dat een sluimerend bestaan leidde“. Straatnamen worden verkeerd gespeld (*Eduard*

Meysterlaan), inscripties onvermeld gelaten die met enig spoorwerk te achterhalen geweest zouden zijn en bijnamen gegeven die niet juist zijn c.q. weggelaten waar ze er wel degelijk zijn. Joop Hekmans Muzen-fontein heet in de Utrechtse volksmond „de douche“, en Mari Andriessens Wilhelmina staat bekend als „de Dokwerkster“.

Dat de gouden toneel-muze op de voorgevel van Dudoks schouwburg ook wel „de goude dasspeld“ wordt genoemd kan de schrijver niet weten want die naam rouleert alleen maar intern. Maar bovenal hindert mij de quasi-wijsgerige flierefluiterij en de voortkabbellende woordenstroom die wordt afgedrukt zonder tot iets nuttigs of leuks te dienen. Elders is er al op gewezen dat dit boekje niet volledig is. Achterin staat een lijst van beelden per wijk afgedrukt waarbij kaartjes zijn gevoegd. Die beide elementen zijn handig, zij het dat de kaartjes te klein zijn.

Maar „het verhaal“ dat deze schrijver zijn beelden laat vertellen komt neer op een in gebrekkige stijl gescheven reeks gemeenplaatsen. Culturele Zaken van de Gemeente late alsnog Schilp aanvullen en herdrukken. Dan zijn we beter af.

v. S.